

A „küszöb alatti” pszichiátriai diagnózisok előfordulása Magyarországon öngyilkossági kísérletet elkövetett személyeknél

Balázs Judit, Bitter István, Yves Lecrubier, Csiszér Nóra, Ostorharics György

Számos vizsgálat eredménye azt mutatja, hogy az öngyilkosságot, illetve öngyilkossági kísérletet elkövetettek között igen magas a pszichiátriai betegségek előfordulási aránya. A pszichiátriai kutatásokban a leggyakrabban használt diagnosztikai rendszer az Amerikai Pszichiátriai Társaság által kibocsátott Diagnostic and Statistic Manual 4. kiadása (DSM-IV). A DSM-IV szerint felállított diagnózisok pontosan meghatározott kritériumokon alapulnak: a fennálló, szociális funkciózavart okozó tüneteken, a tünetek fennállásának időtartamán, a fennálló tünetek számán, a kizárási kritériumokban felsoroltak nem állhatnak fenn. Az elmúlt két évtizedben egyre több vizsgálat foglalkozott a „küszöb alatti” betegségekkel, és gyakori előfordulásukat mutatták ki a népességben. A „küszöb alatti” diagnózisok meghatározásánál – amelyek szintén pontosan meghatározott kritériumokon alapulnak – nem kívánják meg, hogy a DSM-IV fent említett összes ismérve teljesüljön, a panaszok mégis jelentős szenvedést okoznak a betegeknek.

Kevés az ismeretünk arról, hogy ezek a „küszöb alatti” diagnózisok milyen mértékben szerepelnek az öngyilkosság, az öngyilkossági kísérlet rizikófaktoraik között. Munkánkban az öngyilkossági kísérletet elkövetett személyek között vizsgáltuk a „küszöb alatti” diagnózisok előfordulási gyakoriságát, ezzel a kérdéssel korábban még nem foglalkoztak.

A vizsgálatba összesen 140, 18–65 év közötti, egymás után felvételre kerülő, öngyilkossági kísérletet elkövetett személy került, százan a budapesti Erzsébet Kórház és Rendelőintézet Krízisintervenció Osztályán, negyvenen a Győr-Moson-Sopron Megyei Petz Aladár Kórházban. Egy félig strukturált (anamnesztikus adatok) és egy strukturált interjú [Mini International Neuropsychiatric Interview (MINI)] vettünk fel. Statisztikai módszerként leíró statisztikát és a χ^2 -próbát alkalmaztunk.

A MINI alapján az öngyilkossági kísérletet elkövetett személyek 83,6%-ánál állítottunk fel legalább egy, DSM-

IV szerinti diagnózist, és a vizsgált személyek több mint háromnegyedénél (78,6%-uknál) legalább egy „küszöb alatti” diagnózist. A vizsgált személyek 6,4%-ának (n=9) sem DSM-IV szerinti, sem „küszöb alatti” diagnózis nem volt az öngyilkossági kísérlet idején.

A vizsgált személyek több mint háromnegyedénél állítottunk fel legalább egy „küszöb alatti” diagnózist.

Az öngyilkossági kísérletet elkövetett személyek 10%-ánál (n=14) a MINI alapján nem diagnosztizáltunk DSM-IV szerinti kórképet, de felállítottuk a „küszöb alatti” diagnózist. A vizsgált személyek 68,6%-ánál (n=96) öngyilkossági kísérletük idején DSM-IV szerinti és „küszöb alatti” diagnózis is fennállt. Szignifikáns összefüggést találtunk a „küszöb alatti” és a DSM-IV szerinti diagnózisok száma között ($\chi^2=5,12$, $df=1$, $p<0,05$). Az öngyilkossági kísérletük idején a vizsgált személyek 63,6%-ánál (n=89) állt fenn legalább kettő, DSM-IV szerinti diagnózis és 44,3%-ánál (n=62) legalább kettő „küszöb alatti” diagnózis.

A „küszöb alatti” kórképek definíciójakor csak azokat a tüneteket vettük számításba, amelyek annyi ideig álltak fenn, mint amennyit a DSM-IV meghatároz (csak már kevesebb tünet is elég volt, mint a DSM-IV meghatározás szerint). Így nem mértük fel a „küszöb alatti” diagnózisoknak azt a csoportját, amelynél rövidebb ideig állnak fenn a tünetek, mint amit a DSM-IV meghatároz (például rövid visszatérő depressziós epizód).

A vizsgált személyeknél a DSM-IV diagnózisok mellett a MINI felvételével a „küszöb alatti” diagnózis magas előfordulási arányát találtuk. Az öngyilkossági kísérletek megelőzésénél a DSM-IV szerint felállított diagnózisok felismerése mellett a „küszöb alatti” kórképek fennállására is gondolni kell.

dr. Balázs Judit, dr. Bitter István, Yves Lecrubier, dr. Csiszér Nóra, dr. Ostorharics György:
Simmelweis Egyetem, Doktori Iskola, Budapest

Levelezési cím: dr. Balázs Judit, 1026 Budapest, Garas utca 4. E-mail: jubalazs@freemail.hu

Megjelent: Prevalence of Subthreshold Forms of Psychiatric Disorders in Persons Making Suicide Attempts in Hungary.
Eur Psychiatry 2000;15(6):354-61.